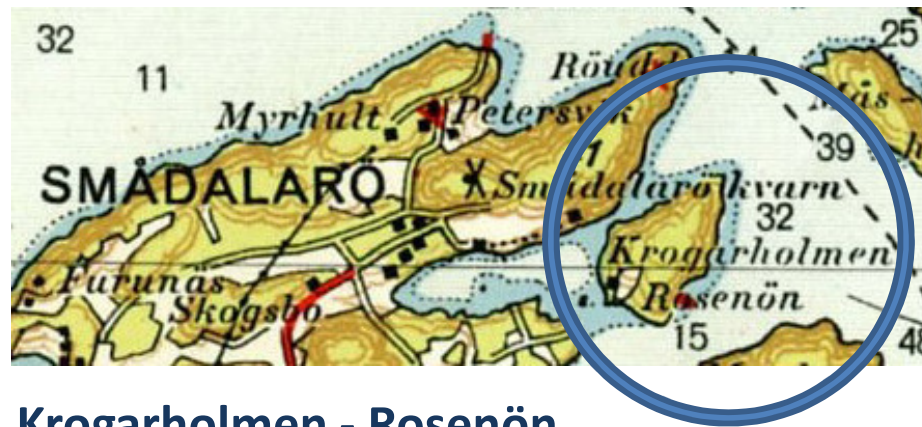

Familjen Söderberg 1917 – 1957

Krogarholmen - Rosenön

Ön benämns ursprungligen Krogarholmen men även benämningen Fiskarholmen förekommer i husförhörslängder.

Areal	107 668 m²
Längd	ca 450 m
Största bredd	ca 300 m
Avstyckad	1911

Rosenön

Enligt en annons införd i DN den 6 juni 1914 går ångaren DALARÖ II rutten:

Saltsjöbaden – Dalarö (Hotellbryggan) – Hesselmore (Ornö) och följande bryggor anlöpande Fridhem – Engnö – Fagerudd – Brevik – Grenö – Smådalarö o. Rosenön – Dalarö (Hotellbryggan) – Hesselmore (Ornö)

Både Krogarholmen och Svinudden hade ångbåtsbryggor på 1870-talet.

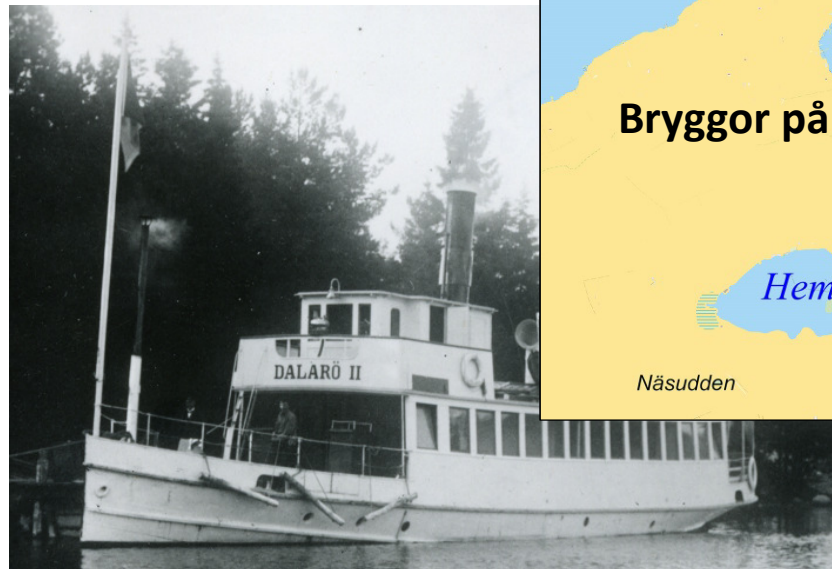
Detta framgår av protokoll från laga skifte år 1879. Ångbåtsbryggorna skulle nyttjas och underhållas gemensamt av Carl Gustav Berg och Anders Petter Berg.

Redan före 1911 hade således ortsbefolkningen döpt Krogolmen till Rosenön.

Namnet kan syfta på vildväxande rosenbuskar eller att ön var vacker som en ros.

Namnet Rosenön existerade således innan familjen Söderberg anlade de vackra rosenrabatterna från terrassen ned mot bryggan.

Stockholm—järnväg Saltsjöbaden—
Dalarö (Hotellbryggan) Hesselmore,
anlöpande Fridhem—Engnö—Fagerudd—
Brevik—Grenö—Små Dalarö o. Rosenön,
fr. o. m. d. 29 Maj 5.35 e. m. fr. Saltsjö-
baden Ångaren DALARÖ II.
Vardagar:
Bantåg från Stadsgården 4 och 5 e. m.
Ång. DALARÖ II fr. Saltsjöbaden 4.30
och 5.35 e. m.
Fr. Hesselmore 5.50 f. m. och från Dalarö
6.15 f. m., ansl. 8- och 9-tåg.
OBS. I Till 9-tåget och från 4-tåget an-
görs endast Fagerudd—Fridhem och Ek-
holmen.
Sön- och Helgdagar:
Bantåg fr. Stadsgård. 9 f. m. o. 8.20 e. m.
Ång. DALARÖ II från Saltsjöbaden 9.35
f. m. och 8.55 e. m.
Från Hesselmore 5.50 f. m. och 6.40 e. m.
Från Dalarö 6.15 f. m. och 7.15 e. m.

Familjen Söderberg 1917 – 1957

Krogarholmen stannade i släkten Bergs ägo till 1917 då den köptes av Gunnar Söderberg. Familjen Söderberg erbjöds även att köpa mark vid Svinudden, men tackade nej vilket de senare ångrade.

1930 skrev Gunnar över Rosenön på hustrun Karin genom äktenskapsförord. Att Gunnar skulle ha köpt Rosenön som morgongåva till Karin låter romantiskt, men är en skröna.

Gunnar Söderberg var filosofie doktor och avled 1958 i en ålder av 76 år.

Han var född i Stockholm, studerade några år i Uppsala och därpå i Leipzig där han sedan disputerade för filosofie doktorsgrad på en avhandling "Die Handelsbeziehungen zwischen Schweden und Deutschland".

Återkommen till Sverige var han en tid verksam vid en bank och fortsatte därpå med språk- och litteraturstudier i England och Frankrike.

Gunnar Söderberg / C.E. Fritzés hovbokhandel

1910 inträdde Gunnar Söderberg i den av fadern, hovbokhandlare Bernhard Söderberg, drivna firman AB C.E. Fritzés hovbokhandel och blev 1916 dess verkställande direktör när fadern dog.

Gunnar var medlem i Nobelpriskommittén för litteratur.

VD-befattningen på Fritzés innehade han ända till 1937 då han på grund av sviter efter en olycka i Paris måste dra sig tillbaka.

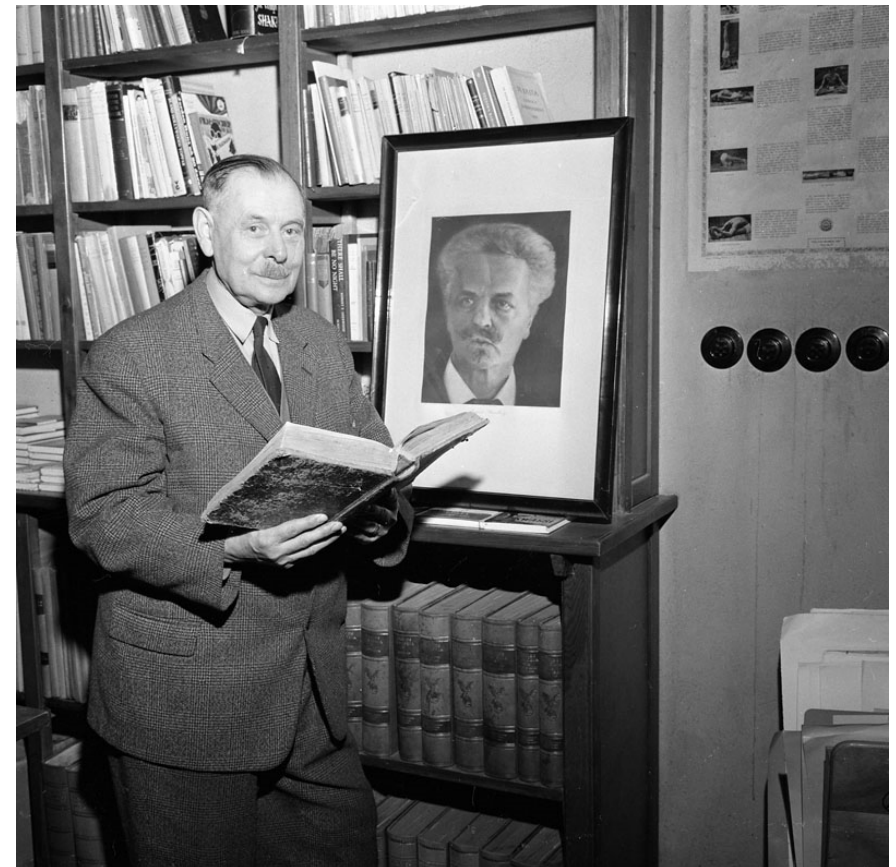
Han halkade på Place de la Concorde och ramlade baklänges och slog i bakhuvudet och fick en hjärnskada.

Fritzés bokhandel

Fritzés bokhandel var Stockholms förnämsta bokhandel och låg på Fredsgatan vid Gustav Adolfs torg i den byggnad som idag inrymmer Medelhavsmuseet. Hovbokhandeln hade inom samma lokal en konsthandel med utställning av in- och utländska konstnärers oljemålningar och akvareller.

Enligt Strindberg fanns kulturen i Stockholm på Fritzés bokhandel.

Fritzés bokhandel

Huvudbyggnaden uppfördes troligen i början av 1920 – talet.

För att underlätta transporter av byggmaterial så anlades en smalspårig räls på vilka tippvagnar spelades upp från bryggan mot Munken till arbetsplatsen.

Räls och vagnar fanns kvar på 1950 – talet.

Under byggskedet bodde familjen Söderberg i Strandvillan.

Gunnar Söderberg titulerades doktor och hans fru Karin titulerades doktorinna.

Doktorsfamiljen lät bygga den pampiga herrgårdsliknande huvudbyggnaden med sin vackra enkla, stilrena fasad och med skiffertak med koppardetaljer i takkuporna. Byggnaden hade en innergård med två flyglar, en för gäster och en för anställda. Huvudbyggnaden innehöll tre praktrum: matsalen, salongen och biblioteket vilka vette mot terrassen i söder.

Interiör från 1950-talet

Salongen

Gunnar och Karin hade ett barn, dottern Ulla som utbildade sig till skulptör. Några av hennes skulpturer fanns uppställda på Rosenön.

En skulptur av en kvinna stod på badklippan mot Hemviken och en annan på innergården mellan flyglarna.

Även i salongen fanns en skulptur.

Det fanns alltid ett sovrum iordningsställt för dottern på övervåningen, men hon besökte sällan Rosenön.

Skulptur på innergård.

Skulptur på badklippa.

Personalbostäder 1950-talet

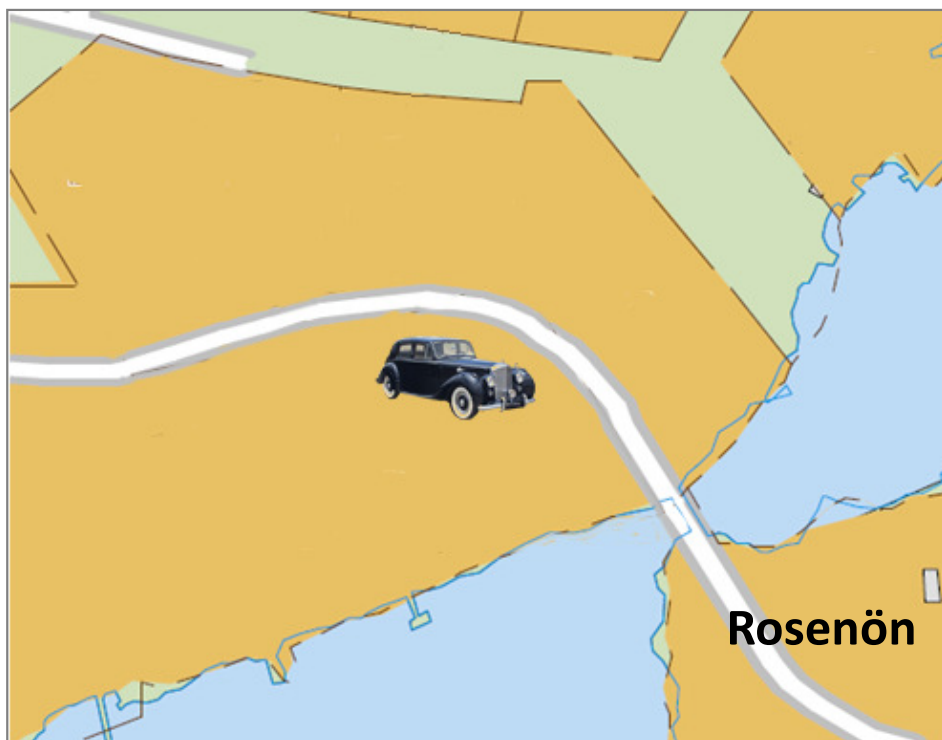

Tennisbanan på Rosenön anlades av Gunnar och Karin . De var duktiga tennisspelare och spelade mycket mot varandra och med gäster. Varje vår iordningsställdes tennisbanan för spel. Gunnar var lång och smal och påminde om Gustav V när han spelade tennis på äldre dar.

I ett garage på fastlandet ungefär vid Horsts ateljé hade de sin bil, en Bentley, parkerad. Bilen kördes bara av Karin, som använde den när hon åkte in till Stockholm för att handla.

Karin hade en 1:a på Valhallavägen som hon bodde i när hon stannade kvar i stan.

En gång i månaden när Gunnar fick pension ringde han Sven Gustafsson som hade sin taxirörelse på Odinsvägen 8 på Dalarö och beställde en taxi för att åka till bolaget och köpa en flaska konjak.

Den första bron till Rosenön:

Innan bron anlades till Rosenön var de tvungna att använda båt.

Ansökan om att bygga en gångbro av trä mellan fastlandet och Rosenön inlämnades redan 1939 av familjen Söderberg, men bron byggdes först 1947.

Enligt DN den 2 april 1947 framgår att byggnadstillstånd beviljats av arbetsmarknadskommissionen för fil. dr Gunnar Söderberg att anlägga en bro mellan Smådalarö och Rosenön.

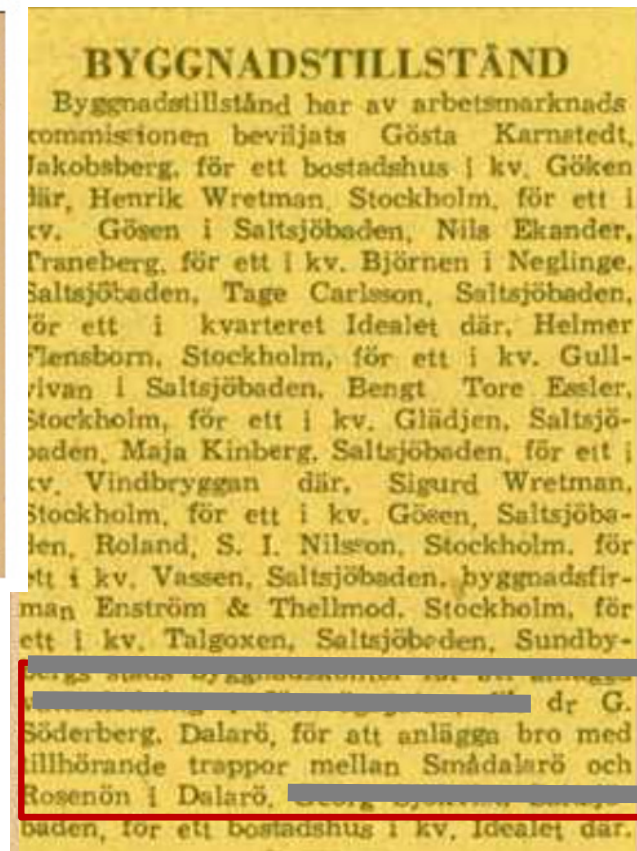
Brobygget var ett beredskapsarbete med bidrag och lån från Staten.

Gångbron låg ungefär där nuvarande bilbron går.

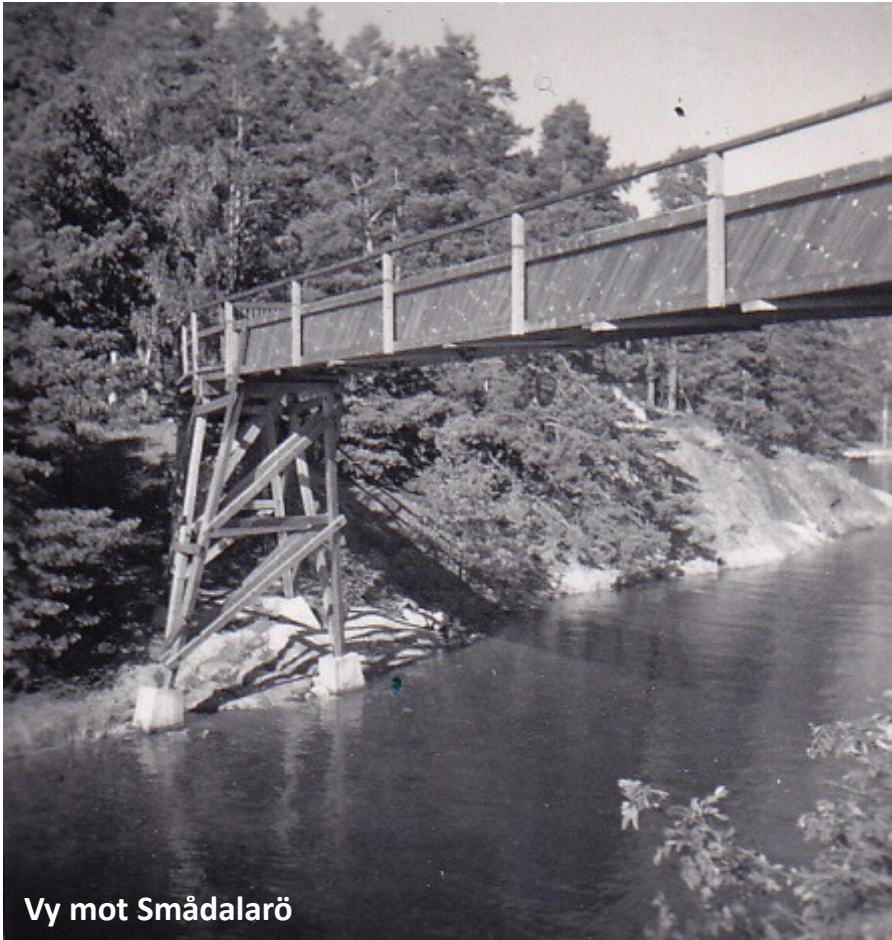
Rosenön var således en ö utan landförbindelse fram till 1947.

DN 1947

fil. Dr. G. Söderberg,
Dalarö, för att anlägga bro
med tillhörande trappor
mellan Smådalarö och
Rosenön i Dalarö.

Bron var en gångbro utförd i trä med segelfri höjd som låg där nuvarande bro ligger. Inga trappor behövde byggas i enlighet med Byggnadstillståndet.

Vid grinden på gångbron fanns det en skylt "privat" och därunder även en varningsskylt för huggormar.

Kreugerkraschen 1932 drabbade Gunnar Söderberg mycket hårt. Han förlorade hela sin förmögenhet, fastigheten på Strandvägen, segelyachten m.m, men kunde rädda sitt älskade Rosenön.

Före Kreugerkraschen hade doktorsfamiljen ett stort umgänge med många kändisar från den tiden som gäster på Rosenön. Bland intressanta gäster som vistats på ön kan nämnas Herrman Göring som besökte Rosenön flera gånger. Herrman Göring var gift med Karin Söderbergs skolkamrat.

Herrman och
Karin Göring

**År 1937 bosatte sig Gunnar och Karin året runt på Rosenön.
Gunnar ville inte bo kvar i Stockholm efter olyckan i Paris.**

**På 1930-talet hade familjen mycket tjänstefolk, en gårdskarll som även var chaufför,
en trädgårdsmästare, en köksa och ett hembiträde.**

**I mitten på 1950-talet var det bara doktorn och doktorinnan som bodde i stora
huset.**

**Man hade en trädgård för självhushåll där man odlade de vanligaste grönsakerna
och jordgubbar.**

Där fanns också ett potatisland, bärbuskar och fruktträd.

Doktorn ägnade mycket tid åt trädgårdsskötsel och slog själv alla gräsytor med lie.

**Man hade också höns, men hönsen drabbades av fågelinfluensa 1955 och fick
avlivas.**

Doktorn lade ofta ut nät och fick goda fångster av abborre och gädda och även en och annan piggvar.

På vintern var det ofta doktorinnan som gav sig ut på isen och lade ut gäddsaxar.

Byggnaden hade ett centralvärmesystem med tre kokseldade pannor. På 1950-talet var bara en panna i drift så det var kallt inomhus. Salongen hölls varm med hjälp av en kakelugn.

Kokssäckarna fick transporteras med cykel eller skottkärra över träbron till pannrummet.

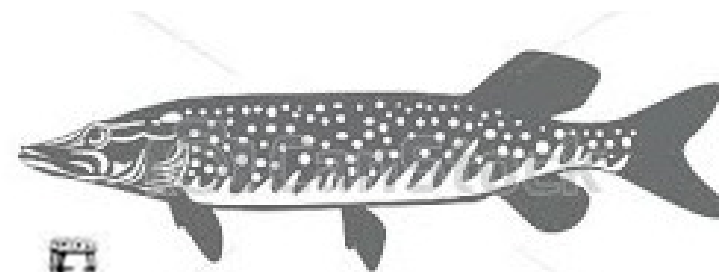

1930-talet

Trots att Gunnar och Karin var fattiga på slutet, man levde enbart på Gunnars pension, så var mathållningen viktig.

Till frukost drack Karin te och Gunnar choklad till hembakade skorpor.

Till lunch serverades alltid en tvårätters måltid och till middag alltid en god trerätters måltid.

Till måltidsdricka serverades pilsner eller hemkört vin.

Man åt oftast egenfångad fisk som tillagades med hjälp av doktorinnans goda fiskrecept. Kött förekom ytterst sällan.

Mycket lingon och svamp plockades och åts.

Man hade stora torrförråd och en kista med pilsner.

Ett kylskåp fanns men ingen frys.

Doktorinnan storhandlade i en affär vid Karlaplan.

Varorna lastades ur vid garaget och transporterades sedan på skottkärra över gångbron till Rosenön

Kompletteringshandling gjordes på Janssons livs, Smådalarö.

Det var hushållerskan som fick cykla dit och handla, men doktorinnan tyckte att Nils Janssons Diversehandel på Smådalarö hade för höga priser.

På familjen Söderbergs tid fanns ingen sophämtning på Rosenön.

Soporna eldades och de som inte gick att elda sänktes på djupt vatten mot Jungfrufjärden.

En mycket nära vän till Gunnar var kommendörkapten Stellan Elliot som besökte Gunnar nästan varje helg och alltid hade en bäddad säng stående.

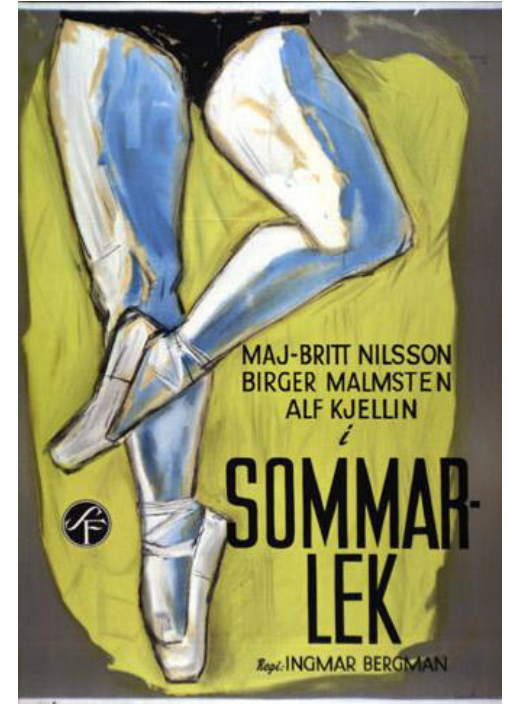
Stellan Elliot var medlem i Simborgarkommittén och propagerade livligt för simborgarmärket.

Enligt en notis i DN den 21 juli 1945 så korades 26 stycken simborgare på Rosenön.

Bland ortsbefolkningen umgicks familjen Söderberg mest med familjen Olsson, som hade bondgården nedanför kvarnen.

Familjen Söderberg fick uppleva en filminspelning när regissören Ingemar Bergman spelade in delar av filmen ” Sommarlek” på Rosenön 1950. Ingemar Bergman bodde sommartid som 20-åring på Pettersvik och upptäckte då den vackra ön.

1957 var familjen Söderberg tvungna av ekonomiska skäl att sälja sitt älskade Rosenön till gruvbolaget LKAB. Köpebrevet är undertecknat 1958.

Gunnar Söderberg erbjöd året innan Abbe Bonnier jr. att köpa Rosenön, men han lämnade ett skambud som upprörde framförallt Karin.

Gunnar fick bättre betalt för Rosenön av LKAB och kunde sina sista månader unna sig att bo på Grand Hotell i Stockholm, men saknade nog sina år på Rosenön.

Gunnar Söderberg avled 1958 enligt nekrologen införd i DN 13 mars.

G Söderberg. Fil dr Gunnar Söderberg, Rosenön, Dalarö, har avlidit på Mörby lasarett i en ålder av 76 år.

Han var född i Stockholm, studerade några år i Uppsala och därpå i Leipzig, där han sedan disputerade för fil doktorsgraden på en avhandling betitlad "Die Handelsbeziehungen zwischen Schweden und Deutschland". Efter återkomsten till Sverige var han en tid verksam vid bankaktiebolaget Stockholm—Övre Norrland och fortsatte därpå sina studier i England och Frankrike. 1910 inträdde han i den av fadern, hovbokhandlare Bernhard Söderberg, drivna firman AB C E Fritzes hovbokhandel, och blex sex år senare firmans direktör. Denna befattning beklädde han ända till 1937 då han på grund av sviter efter en bilolycka i Paris måste dra sig tillbaka och lämnade företaget i andra händer. Sedan dess har han varit bosatt på Rosenön, Dalarö. Den bortgångne sörjes närmast av makan Karin, född Akerblom, och dottern Ulla, gift med hr Imar Schlichting, Alingsås, dotterson och en syster, fru Isabella Jaeger, Stockholm.

Heide Bergström

hushållerska hos familjen Söderberg på Rosenön.

1955-06-19

Heide sitter på vägräcket vid Lindströms varv.

Hushållerskan Heide som arbetade hos familjen Söderberg 1954-55 fick prata tyska med Gunnar och franska med Karin. Heide kom närmast från en tjänst i Frankrike innan hon kom till Rosenön. Gunnar pratade flytande tyska enligt Heide.

Heide var och är fortfarande tysk medborgare, så hon måste ha specialtillstånd för att få jobba på Rosenön som låg inom militärt skyddsområde. Heide hade bara arbetstillstånd i Sverige för ett år men fick det förlängt med ett halvt år.

Heide var en duktig simmare och simmade vid bra väder runt hela Rosenön.

Första gången var Gunnar Söderberg orolig och rodde efter med ekan.

**Heide fick lära sig att ro den gamla ekan
för att lägga ut nät tillsammans med Gunnar.**

Heide träffade sin blivande man Edvard Bergström över ett metspö i Hemviken. Edvard jobbade som trädgårdsmästare på Näsudden då växthusen var i full drift med stora amaryllisodlingar.

Heide rodde ofta över till Näsudden och var med på midsommarfester och andra fester och träffade mycket folk där.

Efter att Charlotte Bonnier hade gift om sig med Zarah Leanders son så var Zarah själv flera gånger på Näsudden.

Efter 1955 återvände Heide till Tyskland för språkstudier vid ett språkinstitut.

I den fria delen av examensarbetet skrev Heide om "Året runt i svenska skärgården".

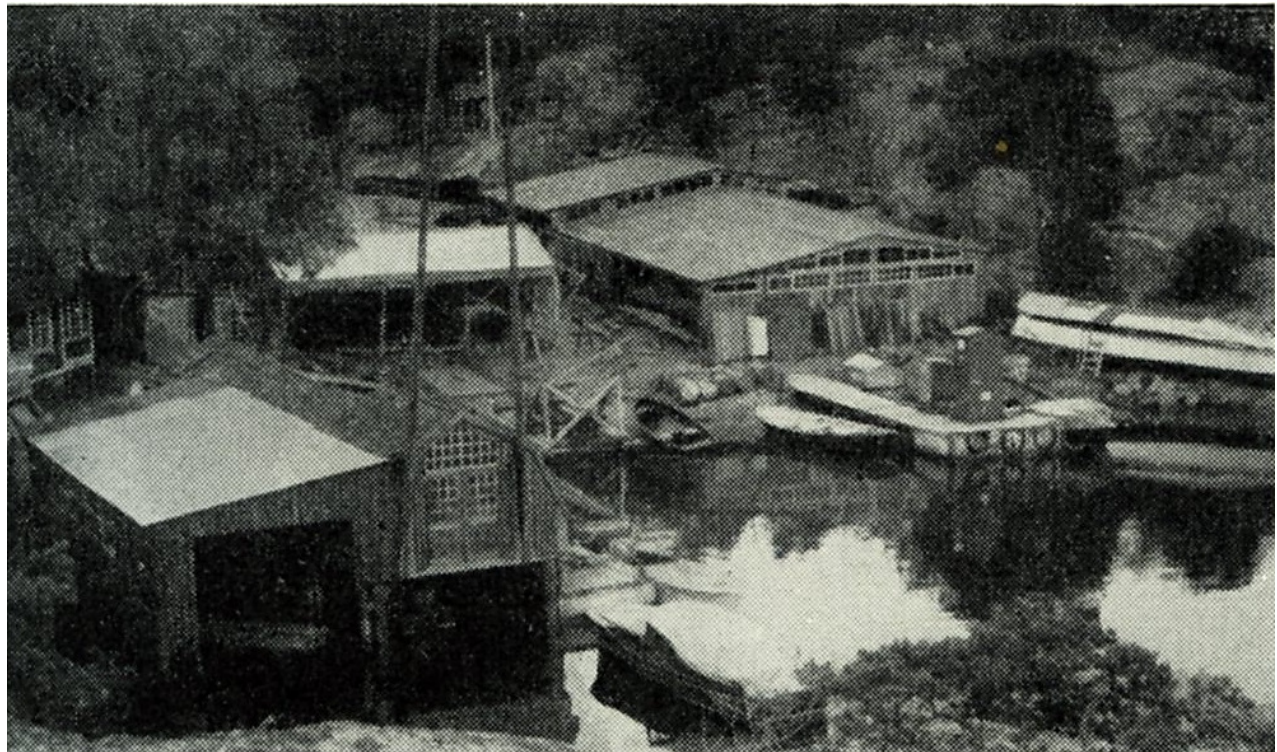
Efter avslutade studier återvände Heide till Sverige och gifte sig med Edvard och som slutat på Näsudden och nu arrenderade Årsta Slotts handelsträdgård. I arrendet ingick en bostad och där bodde Heide och Edvard fram till 1965 då kommunen sålde marken till Haninge golfklubb.

Familjen Bonniers hade sina båtar vinterupplagda på Almedals varv. På våren fick Näsuddens trädgårdspersonal hjälpa Bror och Sigvard Andersson på varvet att rusta båtarna.

På detta sätt fick Edvard Bergström kontakt med Bror och Sigvard Andersson.

Heide och Edvard blev mycket goda vänner med Bror och Sigvard och Edvard fortsatte att hjälpa till på varvet efter det att han gått i pension.

Edvard hade ett övernattningsrum i ett vindsutrymme på Almedals varv. Han jobbade gratis mot att han fick ha sin båt på varvet.

Det var mycket uppskattat när Heide kom ut med hemlagad mat till gubbarna på varvet.

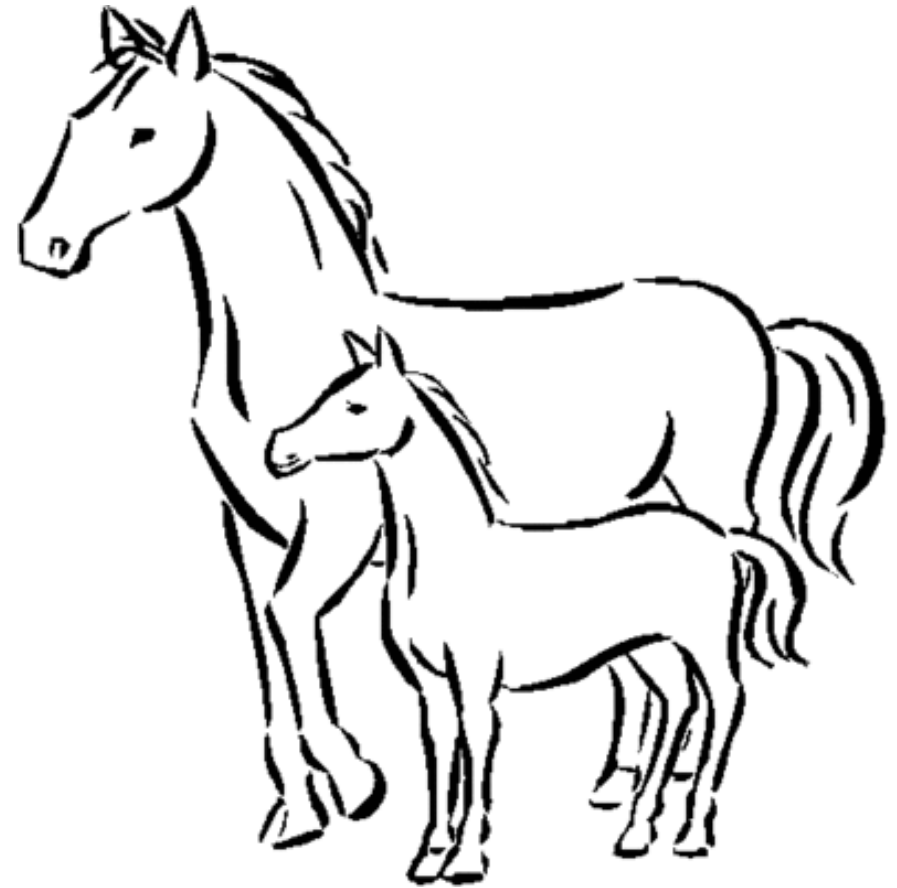
Bror och Sigvard tyckte det var jobbigt när 08 –orna lade till för att tanka och störde dem i arbetet.

**Heide är änka sedan många år och bor i Jordbro tillsammans med sin hund.
Hon har varit mycket aktiv inom PRO och har lett språkkurser i tyska och franska.**

Heide har fler anknytningar till Smådalarö.

Hennes dotter Karin Bergström och Kristina Lindström från Lindströms varv var ofta ute vid Smådalarö gård och red. Även Heide red ofta där.

Källa:

Heide Bergström, hushållerska hos familjen Söderberg på Rosenön år 1954 och 1955.

SLUT

på avsnittet
familjen Söderberg
1917 - 1957

